

Левинская И. Б. Структура модели формирования профессиональной компетентности будущих психологов средствами портфолио

Статья посвящена анализу структурных компонентов предложенной нами модели формирования профессиональной компетентности будущих психологов средствами портфолио. При создании модели нами были учтены результаты ведущих отечественных и зарубежных психолого-педагогических исследований, современные подходы к пониманию портфолио как к средству (технологии), которое может применяться в образовательном процессе высшей школы не только с целью оценивания приобретенных достижений, но для процессуального влияния на формирование будущего психолога как профессионала. Предложенная нами модель включает в себя, среди прочего, эмоционально-мотивационный, профессионально-личностный, когнитивно-ориентационный и деятельностно-волевой компоненты. Формирование каждого из них возможно с помощью такого средства, как портфолио. Каждый из компонентов состоит из определенного количества факторов (показателей), которые в своем взаимодействии формируют профессиональную компетентность будущего психолога как интегральное качество личности.

Ключевые слова: портфолио, профессиональная компетентность, профессиональная компетентность будущих психологов, формирование профессиональной компетентности будущих психологов, модель формирования профессиональной компетентности будущих психологов.

Levyńska I. B. Structure of the model of forming professional competence of future psychologists by portfolio

The article is devoted to the analysis of the structural components of the model of forming the professional competence of future psychologists by means of portfolio. We took into our model the results of leading domestic and foreign psychological and pedagogical studies, modern approaches to understanding portfolio as a means (technology) that can be used in the educational process in higher education, not only for the purpose of assessing the achievements, but also for the purpose of procedural influence on the formation of the future psychologist as a specialist in his case. The proposed model includes, among other things, emotional and motivational, professional and personal, cognitive and orientation and activity and volitional component. Each component of the model of professional competence of future psychologists by means of portfolio, in turn, contains components (indicators) that characterize the content of the components and allow more detailed examination of the professional competence of future psychologists in general. Each of the components consists of a certain number of factors (indicators), which in their interaction form the professional competence of the future psychologist as an integral quality of the individual.

Key words: portfolio, professional competence, professional competence of future psychologists, formation of professional competence of future psychologists, model of formation of professional competence of future psychologists.

УДК 374.1; 303.823.23

Левківська К. В.

**ЦІННІСНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ:
РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ**

У статті представлено результати емпіричного дослідження актуального стану аксіологічної сфери інноваційного навчального закладу на рівні педагогічних і учнівських колективів. На рівні педагогічних працівників висвітлено кількісні та якісні результати оцінювання педагогами цінностей із позиції їх поширеності у суспільстві, сфері освіти загалом і конкретних навчальних закладів; визначено ступінь узгодженості цінностей на різних рівнях освітнього простору, а також ступінь їх реалізації у навчально-виховному процесі освітніх установ; встановлено основні тенденції формування ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів, рівень реалізованості сучасних теоретичних педагогічних підходів у освітній процес інноваційних навчальних закладів як детермінант формування цінностей. На рівні учнівської молоді охарактеризовано тенденції формування цінностей старшокласників як результату діяльності інноваційного навчального закладу за двома стандартизованими психодіагностичними методиками – “Методикою для визначення типу спрямованості особистості” (Т. Данилова) для діагностики структури спрямованості особистості, виявлення ступеню представленості в ній гуманістичної складової частини і “Методикою вивчення зміни ціннісних орієнтацій” (Л. Д. Столяренко), побудованою на класифікації цінностей М. Рокіча, яка дозволяє визначити тенденції змін, що відбуваються в мотиваційній сфері досліджуваних.

Ключові слова: емпіричне дослідження, цінності, ціннісні засади, аксіологічна сфера, інновації, інноваційні навчальні заклади, організація дослідження, методи дослідження.

Актуальність вивчення ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів визначається потребами систематизації наявного досвіду інноваційної навчально-виховної діяльності, її впливом на окремі показники результативності середньої освіти та вимагає виявлення основних тенденцій розвитку аксіологічної сфери освітнього простору; дослідження актуального стану аксіологічних засад діяльності закладів середньої освіти для визначення напрямів проектування оптимізації інноваційної діяльності освітніх установ. Сучасна освітня парадигма визначає потреби загальноосвітніх навчальних закладів у зміні цілей, змісту, форм і методів навчально-виховної діяльності школярів відповідно до загальнолюдських цінностей і запитів щодо формування громадянського суспільства в Україні.

Сутність і зміст інноваційної педагогічної діяльності закладів освіти різного рівня розглянуто у працях І. М. Дичківської [1], Л. В. Козак [2], Н. С. Тимошук [3], А. Д. Цимбалару [4], О. І. Шапран [5] та ін. Однак цінності діяльності інноваційних навчальних закладів ще не виступали предметом окремого дослідження. Відповідно, основними завданнями статті визначаємо: проведення кількісного та якісного аналізу результатів емпіричного дослідження аксіологічної сфери діяльності інноваційних навчальних закладів; формулювання основних тенденцій наявного стану реалізації ціннісних засад діяльності педагогічного й учнівського колективів ЗНЗ.

Для вивчення наявної ситуації сформованості, прояву та впливу цінностей основних суб'єктів освітнього простору на результати навчально-виховної діяльності нами було проведено емпіричне дослідження актуального стану аксіологічної сфери інноваційного навчального закладу. Дослідженням було охоплено 152 педагогічні працівники інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів (у т. ч. 78 педагогів контрольної групи та 74 – експериментальної групи) і 352 учні середнього та старшого шкільного віку, що навчаються в інноваційних загальноосвітніх навчальних закладах (із них – 180 учнів контрольної групи та 172 учнів експериментальної групи).

На рівні педагогічних колективів інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів як суб'єктів освітнього простору нами було проведено опитування, спрямоване на оцінку цінностей діяльності інноваційних навчальних закладів і теоретичних підходів, що забезпечують їх формування. Розглянемо отримані результати опитування.

Оцінювання педагогами цінностей із позиції їх поширеності у суспільстві, сфері освіти загалом і конкретних навчальних закладів мало на меті визначити ступінь узгодженості цінностей на різних рівнях освітнього простору, а також ступінь їх реалізації у навчально-виховному процесі освітніх установ.

Аналіз отриманих емпіричних даних свідчить, що в середньому існує тенденція до зростання показників реалізованості цінностей у навчальних закладах (показник 6,0 для контрольних груп і 5,9 – для експериментальних) порівняно з суспільством (відповідний показник 5,9 для обох груп респондентів) і сферою освіти (показник 5,8 для обох груп). Такі дані свідчать про наявність декількох тенденцій:

- виявлено низький рівень прояву цінностей на всіх проаналізованих рівнях – оскільки оцінювання проводилося за десятибальною шкалою, отримані показники (5,8–6,0) свідчать про недостатність реалізованості визначених цінностей;

- на рівні суспільства і громадської думки прояв визначеної системи цінностей є нижчим, ніж у сфері освіти й інноваційних навчальних закладах – тобто практична реалізація цінностей у навчально-виховному процесі перебуває під впливом суспільної думки, що визначає пріоритетні цінності і, відповідно, знижує ефективність впливу;

- розподіл оцінки значимості та прояву цінностей є стратифікованим залежно від значення кожної окремої цінності (від 4,0 – середня оцінка альтруїзму як суспільної цінності і 4,1 – оцінка емпатії як цінності суспільства до 8,8 як оцінки ціннісного ставлення до матеріального добробуту у суспільстві; тобто різниця в показниках оцінювання подекуди менша / більша вдвічі, що свідчить про нерівномірність розподілу результатів оцінювання;

- оцінка цінностей за деякими шкалами та рівнями відрізняється між собою; наприклад, за шкалою «життя як цінність» на рівні суспільства отримано показник 8,0, тоді як на рівні сфери освіти відповідний середній показник обох груп становить 6,5; аналогічно за шкалою «освіта» на рівні суспільства отримано середній показник оцінювання 6,8, а на рівні сфери освіти – 8,0. Тобто, спостерігається значна відмінність у оцінках прояву цінностей на різних рівнях, що свідчить про їх неузгодженість.

Аналіз отриманих результатів за окремими шкалами опитування дозволяє зробити такі висновки.

1. На рівні суспільства найнижче респондентами обох груп оцінено цінності: альтруїзм – 4,0; безпеку – 4,2; гармонію – 4,2; демократизм – 3,8; емпатію – 4,1; совість – 4,3; тобто групу загальнолюдських цінностей, що визначають ефективність комунікацій. Це вимагає врахування потреби у формуванні цінностей, що забезпечують успішність комунікацій і конструктивної взаємодії як окремих людей, так і різних соціальних груп у суспільстві.

2. Найвищі результати опитування педагогів щодо впровадженості та реалізованості окремих цінностей у суспільстві отримані за шкалами: сім'я – 8,0; прагматизм – 8,0; матеріальний добробут – 8,8; соціальний статус – 7,9. Це відображає, з одного боку, прагматичність сучасного українського суспільства та переважання матеріальних і статусних цінностей; з іншого боку – усвідомлення ролі сімейних зв'язків і сім'ї як інституту соціалізації людини. Тобто, постає необхідність популяризації гуманістичних цінностей у навчально-виховному процесі інноваційних навчальних закладів, що створюють основу демократичного суспільства.

3. У сфері освіти найнижчі оцінки отримали цінності: альтруїзм – 4,1 і емпатія – 4,2. Найвище респондентами оцінено соціальний статус – 7,7; освіту – 8,0; навчання – 7,9; знання – 7,8. Такі показники частково відповідають результатам оцінювання цінностей на рівні суспільства і свідчать про вагомий взаємозумовлений вплив ціннісних сфер. Однак виявлено вагому частку специфічних цінностей сфери освіти (знань, навчання, власне освіти), хоча, як свідчать результати інших шкал, вони мають швидше декларований характер, оскільки не знаходять відображення в інших сферах.

4. На рівні впровадження цінностей у навчально-виховний процес конкретних ЗНЗ найнижче оцінено: гармонію – 4,8; емпатію – 4,8; самоповагу – 4,9; цілісність – 4,9. Тобто, в освітньому процесі наразі не є реалізованими визначені цінності, що вимагає зміни підходу до організації навчально-виховного процесу на гуманістичних і особистісно орієнтованих засадах. Найвище, за результатами опитування, респондентами визначено реалізацію таких цінностей, як: друзі – 7,8; навчання – 7,8; освіта – 7,8. Цікавим фактом, на нашу думку, є наявність у таких оцінках потреб усіх суб'єктів освітнього простору – дітей (дружба і спілкування як основна цінність) і вчителів (навчання й освіта як основне завдання педагогічної професії).

5. Важливо відзначити значне переважання негативних оцінок щодо цінностей на рівні суспільства – це може свідчити про розчарування респондентів у ціннісній сфері сучасного українського суспільства. Натомість незначна кількість занадто низьких оцінок цінностей у сфері освіти і на рівні ВНЗ може говорити про тенденцію до збереження цінностей-цілей і цінностей-засобів педагогічної діяльності.

Наступним досліджуваним нами показником рівня впровадження ціннісних засад у діяльність інноваційних навчальних закладів є реалізованість сучасних педагогічних підходів у освітній процес. Опитування педагогічних працівників щодо реалізації теоретичних підходів у діяльність інноваційного навчального закладу, які дозволяють ефективно формувати цінності учнів, свідчить про низький рівень їх реалізації.

Варто зауважити, що респонденти майже однаково оцінили реалізацію теоретичних підходів у сфері освіти загалом (6,61 і 6,62 для експериментальної і контрольної груп відповідно). Це, на нашу думку, свідчить про переважання декларації визначених педагогічних підходів у нормативно-правовій базі сфери освіти та відповідній методичній літературі, аніж їх практичної реалізації у діяльності навчальних закладів, у т. ч. інноваційних (відповідний показник експериментальної групи становить 5,93; контрольної групи – 5,99).

Аналіз впровадження педагогічних підходів у практику діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів свідчить, що у сфері освіти найбільш реалізованими щодо формування цінностей учнів є особистісно орієнтований (середнє в обох групах – 7,75); системний (середній показник – 7,6); діяльнісний і гуманістичний (середні показники – по 7,25 кожен) підходи. Тобто, респонденти визнають значимість впровадження визначених підходів для формування ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів. Найнижчі результати для сфери освіти отримано за шкалами: антропологічний підхід (5,5 балів у ЕГ, 5,4 – у КГ); задачний підхід (показник ЕГ – 5,6; КГ – 5,4); когнітивний підхід (середні оцінки ЕГ і КГ – 5,7 і 5,5 відповідно). Отримані максимальні та мінімальні значення оцінок свідчать, на нашу думку, про недооцінювання педагогами значення навчальної діяльності для формування ціннісних засад у сфері освіти.

Щодо оцінювання рівня впровадження теоретичних підходів безпосередньо у діяльність інноваційних навчальних закладів експериментальної бази дослідження, то респондентами обох груп найвище оцінено особистісно орієнтований і системний підходи (6,8 – оцінка ЕГ; 7,1 – середня оцінка КГ). Це свідчить про вищий рівень обізнаності педагогів щодо змісту та методів визначених підходів.

Цікавим виявленим нами фактом є недооцінювання респондентами ролі аксіологічного підходу в процесі формування ціннісних засад діяльності інноваційних загальноосвітніх навчальних закладів. Ми пояснюємо це недостатньою обізнаністю педагогічних працівників зі змістом і засадами аксіології як вчення про цінності. Виявлені факти необхідно врахувати під час проектування моделі впровадження організаційно-педагогічних умов для забезпечення зростання обізнаності учасників експериментальної роботи.

На рівні учнівської молоді нами вивчалися особистісні характеристики вихованців інноваційних навчальних закладів, які відображають ціннісні засади їх діяльності, а саме вплив на цінності старшокласників. Для цього ми послуговувалися стандартизованими психодіагностичними методиками – “Методикою для визначення типу спрямованості особистості” (Т. Данилова) для діагностики структури спрямованості особистості, виявлення ступеню представленості в ній гуманістичної складової частини і “Методикою вивчення зміни ціннісних орієнтацій” (Л. Д. Столяренко), побудованою на класифікації цінностей М. Рокича, яка дозволяє визначити тенденції змін, що відбуваються в мотиваційній сфері досліджуваних.

Проаналізуємо отримані результати діагностики старшокласників інноваційних навчальних закладів експериментальної бази дослідження.

Методика для визначення типу спрямованості особистості Т. Данилової дозволяє дослідити структуру спрямованості досліджуваних із позицій двох ортогональних осей “гуманізм – егоцентризм” і “екзистенціалізм – прагматизм”.

Отримані результати діагностики свідчать, що у середовищі старшокласників переважає прагматична спрямованість, яка відображає домінування мотиву досягнення конкретних результатів власної діяльності. Прагматичний тип спрямованості особистості виявлено у 69,77 % старшокласників експериментальної групи і 66,11 % досліджуваних контрольної групи.

Егоцентричний тип спрямованості досліджуваних, за якого цілі, інтереси й потреби особистості звернені на неї саму, виявлено у 63,37 % респондентів експериментальної групи і 62,78 % старшокласників контрольної групи (більше, ніж у половині досліджуваних). Егоцентричний тип спрямованості відображається на характері спілкування учнівської молоді, що набуває маніпулятивного характеру та може корелювати з визначеними вище результатами прагматизму як провідної стратегії поведінки учнів. Такі результати, на нашу думку, викликані комплексним впливом різних факторів соціалізації учнів, зокрема ЗМІ, де пропагуються матеріальні інтереси як провідні. Це вимагає організації педагогічного впливу на формування цінностей учнів, що передусім відповідатимуть загальнолюдським.

Наомість гуманістичний тип спрямованості характерний для 36,63 % досліджуваних експериментальної групи і 37,22 % учасників контрольної групи. Тобто, лише кожен третій досліджуваний характеризується толерантністю, автентичністю, емпатійністю у спілкуванні та надає значення інтересам і потребам інших людей. Такі дані корелюють із результатами вивчення прояву цінностей у суспільстві, сфері освіти й інноваційних навчальних закладів, де альтруїзм і емпатія отримали найнижчі оцінки.

Екзистенційна спрямованість старшокласників відображає рівень їх потреб у самоаналізі, рефлексії, прагненні до самовдосконалення та самореалізації як визначальних передумов особистісного становлення в підлітковому та юнацькому віці. Такий тип спрямованості притаманний 30,23 % респондентів експериментальної групи і 33,89 % досліджуваних контрольної групи. У ціннісних орієнтаціях старшокласників інноваційних навчальних закладів переважають егоцентричні та прагматичні тенденції, що є результатом комплексного впливу різних суспільних чинників і вимагає цілеспрямованих педагогічних перетворень.

Більш детально ціннісні орієнтації старшокласників дозволяє вивчити методика Л. Д. Столяренко. Згідно з інструкцією до проведення методики кожен досліджуваний обрав зі списку 5 цінностей, які найбільше відповідають його сучасному стану. Аналіз отриманих результатів опитування старшокласників свідчить, що для обох груп досліджуваних найбільш важливими є такі ціннісні орієнтації: наявність вірних друзів (56,40 % виборів досліджуваних експериментальної групи і 52,78 % – контрольної групи) і любов (50,58 % виборів у ЕГ, 50,56 % виборів у КГ). Такі результати відповідають психологічним особливостям підліткового та юнацького віку і можуть бути прогнозованими. Однак вражаючим виявленим фактом вважаємо низьку масову частку виборів таких цінностей, як здоров'я (10,47 % досліджуваних ЕГ, 10,56 % – КГ), що може свідчити про поширеність девіацій і неефективність сучасних здоров'язберігаючих технологій; мистецтво (близько 2% досліджуваних обох груп) – тобто відсутність стійких позитивних ставлень як до культурних надбань, так і до власної участі у мистецьких акціях і подіях; рівність для всіх (приблизно 10 % респондентів обох груп) як основна європейська цінність і право людини, основа толерантності; чиста совість і чесне життя (в середньому по 4 % респондентів ЕГ і КГ) – як основа духовних цінностей. Тобто, гуманістичні, демократичні та духовні цінності старшокласників, як показали результати емпіричного дослідження, не є достатньо сформованими, що підкреслює актуальність наших наукових пошуків.

Таким чином, у дослідженні актуального стану ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів проведений аналіз (на рівні педагогічних і учнівських колективів) дозволяє сформулювати такі **ВИСНОВКИ**:

1. Відсутність в освітньому процесі інноваційних навчальних закладів цілеспрямованої педагогічної діяльності з формування ціннісних засад їх діяльності призводить до часткової декларованості загальнолюдських цінностей в освітньому середовищі та значного переважаючого прагматичних цінностей, пов'язаних із матеріальним становищем і соціальним статусом суб'єктів освіти.

2. Формування ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів відбувається під комплексним впливом великої кількості факторів (зовнішніх і внутрішніх), їх врахування для цілеспрямованого впливу вимагає впровадження системи організаційно-педагогічних умов.

3. Виявлено взаємозалежність між результатами дослідження на різних рівнях педагогічного експерименту. Так, цінності суспільства можуть підсилювати або нівелювати цінності сфери освіти, які, в свою чергу, визначають засади діяльності інноваційних навчальних закладів та особливості ціннісних орієнтацій учасників освітнього процесу – педагогів та учнів.

4. Результати дослідження ціннісних орієнтацій і спрямованостей старшокласників свідчать про недостатній вплив наявного освітнього середовища інноваційного навчального закладу, що вимагає проектування, апробації та впровадження цілеспрямованої педагогічної діяльності.

Отримані висновки дослідження актуального стану ціннісних засад діяльності інноваційних навчальних закладів дозволяє нам визначити перспективи подальших досліджень визначеної проблеми шляхом проектування перетворюючої педагогічної діяльності, спрямованої на покращення аксіологічних засад діяльності закладів освіти – педагогічних умов, моделі їх впровадження, методики і технології.

Використана література:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : [підручник] / І. М. Дичківська. – Київ : Академвидав, 2012. – 352 с.
2. Козак Л. В. Структура та ознаки інноваційної професійної діяльності викладача вищого навчального закладу / Л. В. Козак // Педагогічний процес: теорія та практика. – 2012. – № 2 – С. 50–60.
3. Тимошук Н. С. Інноваційні форми та методи особистісно орієнтованого виховання старшокласників у процесі позакласної роботи. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/3764/1/05tmspr.pdf>.
4. Цимбалару А. Д. Моделювання інноваційного освітнього простору загальноосвітнього навчального закладу: наукові підходи / А. Д. Цимбалару [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em4/content/07cadast.htm>.
5. Шапран О. І. Педагогічні інновації в практиці роботи вищих закладів освіти / О. І. Шапран // Гуманітарний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного інституту імені Г. С. Сковороди. – Вип. 1. – Переяслав-Хмельницький, 2000. – С. 40–48.

References:

1. Dychkivska I. M. Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii : [pidruchnyk] / I. M. Dychkivska. – Kyiv : Akademyvydav, 2012. – 352 s.
2. Kozak L. V. Struktura ta oznaky innovatsiinoi profesiinoi diialnosti vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu / L. V. Kozak // Pedahohichni protsesy: teoriia ta praktyka. – 2012. – № 2 – S. 50–60.
3. Tymoshchuk N. S. Innovatsiini formy ta metody osobystisno oriientovanoho vykhovannia starshoklasnykiv u protsesi pozaklasnoi roboty. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://eprints.zu.edu.ua/3764/1/05tnspr.pdf>
4. Tymbalaru A. D. Modeliuvannia innovatsiinoho osvithnoho prostoru zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu: naukovi pidkhoty / A. D. Tymbalaru [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em4/content/07cadast.htm>.
5. Shapran O. I. Pedahohichni innovatsii v praktytsi roboty vyshchykh zakladiv osvity / O. I. Shapran // Humanitarnyi visnyk Pereiaslav-Khmelnyskoho derzhavnoho pedahohichnoho instytutu imeni H. S. Skovorody. – Vyp. 1. – Pereiaslav-Khmelnyskiy, 2000. – S. 40–48.

Левковская К. В. Ценностные основания деятельности инновационных учебных заведений: результаты исследования

В статье представлены результаты эмпирического исследования актуального состояния аксиологической сферы инновационного учебного заведения на уровне педагогических и ученических коллективов. На уровне педагогических работников освещены количественные и качественные результаты оценивания педагогами ценностей с позиции их распространенности в обществе, сфере образования в целом и конкретных учебных заведений; установлены основные тенденции формирования ценностных основ деятельности инновационных учебных заведений, уровень реализуемости современных теоретических педагогических подходов в образовательный процесс инновационных учебных заведений как детерминант формирования ценностей. На уровне учащейся молодежи охарактеризованы тенденции формирования ценностей старшеклассников как результата деятельности инновационного учебного заведения по двум стандартизированным психодиагностическим методикам – “Методике для определения типа направленности личности” (Т. Данилова) для диагностики структуры направленности личности, выявления степени представленности в ней гуманистической составляющей и “Методике изучения изменения ценностных ориентаций” (Л. Д. Столяренко), построенной на классификации ценностей М. Рокича, которая позволяет определить тенденции изменений, происходящих в мотивационной сфере испытуемых.

Ключевые слова: эмпирическое исследование, ценности, ценностные основания, аксиологическая сфера, инновации, инновационные учебные заведения, организация исследования, методы исследования.

Levkovskaja K. V. Value base activity of innovative educational institutions: research results

The article presents the results of an empirical study of the current state of axiological sphere in the innovative educational institution at the level of pedagogical and student groups. At the level of pedagogical workers, the study highlights quantitative and qualitative results of teachers' evaluation of values from the point of view of their prevalence in the society, the sphere of education in general and specific educational institutions; the degree of coherence of values at different levels of educational space is determined, as well as the degree of their implementation in the educational process of educational institutions; the study sets basic tendencies of formation of the value basis of activity in innovative educational establishments; it describes the level of implementation of modern theoretical pedagogical approaches in the educational process of innovative educational institutions as determinants of values formation. At the level of students, the study characterizes tendencies of value formation in senior students' group as a result of activity of innovative educational institution according two standardized psychodiagnostic methods – “Methodology for determining the type of personality orientation” (T. Danilova) for the diagnosis of the direction of the personality and the identification of the degree of representation of humanistic component in it and “Method of studying the change of value orientations” (L. D. Stolyarenko), based on the classification of values M. Rockich, which allows to determine the trends of changes occurring in the motivational field of the studied.

Key words: empirical research, values, value principles, axiological sphere, innovations, innovative educational institutions, organization of research, research methods.